Bachelor of Arts Examination, 2023

(2nd Year, 4th Semester)

SANSKRIT (Honours)

Course – VIII

[Principles of Paninian Grammar (B)]

Time : Two hours Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयाः।

1. अधोलिखितेषु सूत्र**द्वयं** सोदाहरणं व्याख्यायताम्। 5×2=10

   क) समर्थः पदविधिः।

   ख) तद्धितार्थोत्तरपदसमाहारे च।

   ग) अनेकमन्यपदार्थे।

   घ) चार्थे द्वन्द्वः।

2. अधोलिखितेषु दीक्षितवचन**द्वयं** व्याख्यायताम्। 5×2=10

   क) अत्र निपातेनाभिहितेऽप्यधिकरणे वचनसामर्थ्यात्सप्तमी।

   ख) पश्चाच्छब्दस्य तु नायं समासः, 'ततः पश्चात्स्रंस्यते ध्वंस्यते' इति भाष्यप्रयोगात्।

   ग) कर्तृकरणे इति किम् – भिक्षाभिरुषितः।

   घ) अनित्योऽयं गुणेन निषेधः, 'तदशिष्यं संज्ञाप्रमाणत्वात्' इत्यादिनिर्देशात्।

3. अधोलिखितेषु **द्वयोः** ससूत्रं सिद्धिर्विधेया। 3×2=6

   क) अधिहरि,

   ख) उपकृष्णम्,

   ग) प्राप्तजीविकः,

   घ) अक्षशौण्डः।

4. अधोलिखितेषु **चतुर्णामुत्तरं** प्रदेयम्। 1×4=4

   क) विग्रहशब्देन किमुच्यते?

   ख) 'पदार्थः पदार्थेन सह अन्वेति न पदार्थैकदेशेन' इति वचनस्य किं तात्पर्यम्?

   ग) वृत्तिः कतिधा? काश्च ताः?

   घ) उपसर्जनसंज्ञाविधायकं सूत्रं किं येन समासे पूर्वनिमातो न भवति?

   ङ) 'सुपो धातुप्रातिपदिकयोः' – सूत्रे सुप्-शब्देन कस्य परामर्शो भवति?

   च) व्यधिकरणबहुव्रीहिः केन सूत्रेण भवति?